

36. 22.

74

1/20

M. N. MŰZEMEK KÖNYVTÁRA
Napló-Könyvtár
Neveldéknapló

1897. év. 423. sz.

52

Kedvesórák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Kertész-utca 35. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Regény.

Ahogy kezdték, úgy végezték.

Írta: Tolnai Lajos.

ELSŐ FEJEZET.

A modellkeresők.

A piszkos, füstös, szemetes váróterem még az ország fővárosában is sem nem hangverseny, sem nem színelőadás, sem nem táncmulatság, sem nem országos jubileumra szánt helyiség, mégis a legutolsó irnok vagy szobaleány is úgy lép ide, mint a ki az egész utazó közönség tetszését meg akarja nyerni okvetlenül.

A harmadik osztályu utas első kötelmének tartja, hogy a második osztályu váróterembe lopakodjék; a második osztályu pedig az elsőbe, vagy ha volna ennél magasabb: hát akkor oda.

Ez oly tény, mely az ember őseredetét, szédelgésre könnyen hajló természetével, a mellett modern műveltségével a legteljesebb összhangzatban áll.

Virágzó Aladár m. kir. akad. festőművész, Boncz Gedeon m. kir. akad. szobrász és Zöld Jakab Horác

nem magyar királyi akadémiai, csak önszántából felcsapott színész és színműíró a Fiume kávéház sötét belsejében abban állapotott meg, hogy modellt keres minden áron. Igen, itt a főváros közelségében tanulmány-modellt keres, ha kell: hajhász.

Művészi körökben és a hangadó otthonokban az általános nézet, hogy minden a modell és hogy a modellt nem pótolja semmi. E teoriának a három művész is lelkéből hódolni látszik.

— Az isten szent szerelmére, engem ti itt megöltök — kiált a legrekedtebb kacsá hangon egy elhizott kövér ifjuember, a mint ott ül az indóház széles folyosójának oldal kanapéján, nyitott inggel, hogy fehér vastag nyaka jól fessen és a fehér tiszta ing lapos nagy orrát valamennyire szelidítse.

Két, karonfogva sétáló ifju, kikhez e megszólítás irányulhatott, egy perezre oda tekint a vastag fiatalra.

— Pszt, egy pompás hölgyet követünk.

— Kérlek, majd mutassatok be neki engemet is, de csak Horác néven. Utálok öregemet a nevemért és azt az ostoba trafikost a Jakab nevéért. Tudjátok, mi tart vissza, hogy okosabb választást még nem tettem s hogy a nevemet egy mágnás névre nem ———

Karcsu magas alak suhan be az első osztályu váróterem széles tölgyajtaján; mélyen arczára hajló szalmakalapját kissé vastag és kurta ujjaival megigazgatja a tükör előtt és nagy fekete szemével figyelmesen tekintget arra a két ismeretlen utasra, kik nyomban utána léptek a zsufolt terembe.

— Nos Aladár? Ugy-é fess egy hölgy?

— Nem szép.

— Én már szereztem róla részleteket.

— Én az anyjával is beszéltem. Itt Pest közepében laknak.

— Én pertu poharat ittam az apjával.

— Nem lehet.

— Miért?

— Egyszerűen azon okból, mert nincs apja.

— Fa- és lisztkereskedő. Hogyne volna.

— Hozzá milliomos. Ez egyetlen leány. Nincs apja.

— Van.

— Mondtam, hogy nincs. Ez a te pertu barátod kapus volt egy kétes háznál, a felesége meg ugyanott mosóné. Tudod?

— Szép társaság. Nem értelek akkor, ily finom ember mint te, hogy járhat ily bizonytalan származásu hölgy után. Megbocsátasz.

— Egyszerűen azon okból, mert nőszülni akarok.

— És gazdagon? Ez mániád.

— Gazdagon. A szegénység a legrettenetesebb akadály egy ambíciózus ember utjában. Emelkedni akarok és erre olyan eszközt választok, a melylyel legbiztosabban célhoz juthatni.

— Aladár — —

Itt megállt az erőteljes, hatalmas termetű ifju ember és elgondolkozott. Barna haját elsimitotta széles, eres homlokán; vastag felső ajkát mintegy bajuszához dörzsölte és nagy fehér fogaiival fekete bajuszából egy pár szálat a szájába vont.

Lágyan, alig hallhatólag folytatta:

— Nem tudom, bevalljam-e, vagy nem lenne-e jobb elhallgatnom: én azt a leányt szeretem.

— Mondd egyszerűen: a millióját birni óhajtanám. Én is.

És mosolyogva veregette meg társa herkulési vállait.

— Rosszul ítélsz meg, Aladár.

— Akkor miért kutattál a leány szülei után és mi okból ittál egy műveletlen fakereskedővel pertu poharat? Látod, én őszintébb vagyok. Igazán: nekem pénz kell. Nálunk pénz nélkül senki sem emelkedhetik s nekem egyetlen vágyam, hogy világhírré tegyek szert, hogy a Munkácsyét, e durva fölkapott mázolóét elhomályosítsam. Nekem pénz kell.

— Azt száz helyen elérheted.

— Itt akarom.

— Miért épen itt?

— Egyszerűen azon okból, mert lusta vagyok. Értesz?

— Semmikép sem értelek.

— Terímeszetem nem türi az uralkodást. Én semmiféle nő játékszere nem leszek. Célom: hogy fény és pompa vegyen körül.

— Fogatot akarsz tartani?

— Azt is.

— Nagy világutazást szándékozol tenni?

— Azt is.

— Nőddel?

— Eszem ágában sincs. Csak a pénzén.

— Én raktárnok tudnék érette lenni az apja kereskedésében.

— Nevetségességig viszed az érzélgést.

Aladár fölugrott, hogy a hölgynek, ki valami skatulyát akart fölemelni — segítségére legyen.

E mozdulatában annyi elegancia és finomság volt, hogy a hölgy akaratlanul is kezét nyújtotta Aladárnak.

— Rendkívül szerencésnek vallanám magamat, ha nagysáddal egy vonaton utazhatnám. Boecsásson meg, oly régóta nézem, hogy ily klasszikus termetet nézve, nem tudok betelni a gyönyörrel.

A karcsu barna hölgy sárgás vékony arcát élénk pir borította be. S ide-oda kapkodott és mint egy gyermek, jóízűt nevetett a bók fölött.

— Óh rajtam semmi nézni való nem volt.

A szobrász előtt gyengén meghajította fejét.

— Talán ösmerik egymást nagysádtok? Mily szerencse!

— Csak annyiban, hogy egy őszi tárlat alkalmával szives volt a szüleimet becses utasításaival támogatni.

— Boncz Gedeon, szobrász vagyok.

— Árvay Gizella.

— Engedje meg szép nagysád, hogy én is bemutassam esekélységemet. Nevem: Virágzó Aladár, m. kir. akad. festő.

A festő középtermetnél valamivel magasabb volt, inkább hízásra hajló, mint sovány. Gömbölyű picziny arcát szőkés szakál körítette, vékony bajusza erősen karikára pödörve állott, mi vastag telt ajkait még jobban előtérbe tolta.

A figyelmes szemlélő sokat találhatott e gyér hajzattal fedett szabályos alkotásu fejen: szépet, feltűnőt, de találhatott bizonyos kesernyés, száraz, szintelen kifejezést is, mely az elégedetlenségnek, mohó, hiu váagnak, talán a mindenkit fitymáló önzésnek lehetett hirdetője.

Virágzó ur miután első finom mozdulatait hódolatási szempontból bemutatta, lábait mindjobban szétvetette, mellét gögös, kihívó modorban előre dobta, és úgy oly nyugodtan nézett a zavartan álló hölgyre, mintha festőállványa előtt elmélkednék legújabb műve fölött, hogy hát erre mit mond a világ, a journalistika, a jóbarátok és ellenségek serege.

Ezalatt Boncz ur a háttérben szerelmi gyötrelmeivel küzdött és égető tekintetével oda tapadt a szép creol arcra.

— Ah! kiáltott a hölgy — csak nem — —

Virágzó ur nyomban felfogta e kétely súlyát és sietett a válaszszal.

— De igen. Gondolom nagysám a „Mámoreos istennők” című legujabb festményemre kegyeskedett czélozni? Igen, ama műnek szerzője az én csekélységem. Ő felsége legmagasabb tetszésével méltóztatott hosszan szemlélni; és úgy tudom, megvásárlása el is van határozva. Sajnálom, hogy oly felette csekély árat szabtam Mámoreos istennőimnek. Semmi tizezer forint. De én a pénzre mit sem adok. Szivemben a kornak ez ördöge még egy centiméternyi tért se foglalt el.

Most Virágzó ur hangos, heves, szinte fuldokló kacagásban tört ki. Piros selyemzsebkendőjét többször kivette, hogy annak csücskei mellől alaposan szemügyre vehesse a kisasszonyt. Egyfelől, hogy a pénz megvetésének reá minő hatása van, másfelől, hogy Gizella nagysám arcán van-e valami absolute szép.

Kacagás közben abban állapotott meg, hogy: absolute nincs.

Egy hölgy, a ki absolute nem szép és egy absolute csinos ifju előtt áll: absolute el van veszve.

— Megengedhetné-e nekem drága nagysám, hogy a welsi herezeg számára festendő „Füirdő nympháim”-nál felséges termetét modellnek használjam? A legmesszebbre menő diszkrétséget ígérem. Kedves mamája ő nagysága állandóan ott lehet.

— Mi ez, mi ez? — ragadta karon Zöld Jakab Horác ur Aladár urat — ti én rólam tökéletesen megfeledkeztek. Ki ez a hölgy? Mutass be neki, de kérlek csak röviden, Horác nevémet említve. Igen fess leányka. Nézd — susogá — az orra hegyén, mint a puskák végpontján, egy kis golyóeska van. Az ilyen hölgyek igen eszesek. Most, most mutass be.

— Barátom!

— Igen, mi a legintimebb barátok vagyunk...

— Zöld Jak... azaz Horác, ez irói neve.

— Igen, büszke vagyok Horáczius őszámra.

— A legujabb monológirók királya. Régebben diszódákat irt jubileumokra, arezképleleplezésekre és az ifjuság márcziusi ünnepéyeire szerte-szét az országban, most egy diadal után teljes erejével a hálás monológok írására adta magát.

— Talán lehetnék oly szerencsés, hogy nagyságod számára is költhetnék egy alkalmas monológot? Lesz bizonyára gazdasági kiállítás a falujokban, vagy városukban, hangverseny szegény árvák fölségelésére, műkedvelői előadás, ott, ott tessék elhinni, egy ügyesen eltalált monológ megfizethetlen. Vörösmarty apánk korában nagyhangu ódák szerepeltek; Garay bátyánk idejében lépéses balladák; Petőfi testvérünk a népdalt emelte trónusra; míg Arany, e vén kántor, megint a balladákkal rémitette a világot. Most Coppée után a monológ jött. Igen korszerűen. Fiuk, ne szavaljam el itt a tükör mellett ő nagyságának „A légy bosszúja” című legujabb monológomat? Ha akarjátok és ha ő nagysága úgy kegyeskednék parancsolni — mi, mi? No? Horác, tudjátok jó fiu, Horác nem pedáns, Horác ha szolgálatot tehet: boldog. Elszavaljam?

(Folytatása következik.)

A mi fecskéink.

(Ujévre, feleségemnek.)

Jöjj édesem, hozzám simulj...
Künn zuzmarás, fehér világ van;
Szép az, de nincs ott semmi új,
Nem úgy, mint életünk sorában.
Ez ócska fészek puha pelyhén
Minden oly enyhe, álmatag...
Pihenjünk kissé, elfeledvén
A küzdést, fáradalmaikat.

Áldott kezed, mint egykoron,
Tedd gyöngéden a homlokomra,
Egy perczre szép ifjukorom
Derűs égét lássam ragyogva;
Szelíd szemednek sugarából
Himezz tündér-fátyolt fölém...
És zengj a boldogság dalából,
Mint pályánk első reggelén.

Tudod-e még a régi dalt?
Melyet, mikor menyecske voltál,
— Ha már az utca-zaj kihalt, —
A kedvemért annyit daloltál:
Egy kis leányka... csöndes erdő,
Bokorban egy madár piheg...
Jön a vadász, csinos, merengő,
S tralalla!... zeng már a liget...

Ez az, ez az! dalold tovább
Szép himnuszát a szerelemnek...
Az üdv, boldogság templomát
Építsd fel újra, a jelennek!
De mért csillog szemedbe könyocsepp,
És arcod miért szomorú?
A bánatod szivemre öntséd,
Enyém legyen a gyász, a bú...

Igaz... a fészek oly üres,
Oly néma lett egy idő óta...
A fecske új hazát keres...
De visszatér a régi honba!
Óh meglátod, hogy visszajönnek
A mi fecskéink, angyalom!
Lesz még tavasz;... lesz még örömmek
Rózsás derűje arczodon...

Kenézy Csátár.

Találkozás az országuton.

— Elbeszélés. —

Írta: Szüts Jenő.

Az olgyai fegyvergyár-
korlatok összes szen-
zációja annyi volt,
hogy Brüxell kapitányt, a
szegvári vadászezred legesi-
nosabb katonáját ledobta a
lova és csaknem félholtra
taposta a kavicsos országuton.
A megvadult félvér vad futás-
nak eredt s neki vágatott az
olgyai Bertókok elhanyagolt
nadásának, ahol egysüppedék-
ben elbotlott. Hanem Brüxell
kapitánynak komoly baja lett.

A homlokából erősen patakzott a vér s tisztársainak résztvevő kérdéseire nem tudott válaszolni.

— Szegény Rudi! És épen most éri ez a baleset. Az orvosok rögtön kocsira emeltették és lépésben behajtottak a Bertók kuria tágas udvarára. Csönd volt mindenütt s nem láttak egy lelket se.

— Hé, valaki!

Hosszas idő múlva szétnyílt a konyhaajtó légyfogó függőnye s mosolygó leányarcz tünt a türelmetlenkedő orvosok elé. Bertók Dénes fejlődő gyermekleánya volt, gömbölyü idomokkal és bünre ingerlő tüzes szemekkel. Ezt csak a legfiatalabb orvos vette észre, a kire még hatást tudott gyakorolni a szép nő látása. A két öreg a sebesült mellett maradt, de ő elengedte Brüxell kapitánynak a kezét és a leányhoz sietett.

— Mit akarnak?

— Ah, ezer boesánat, szép kisasszony, hogy így berontunk, de egy tisztársunk balesete...

— Mi történt, az istenért!

— Nem halálos. Lebukott a lóról.

— S aztán?

— Le kell feküdnie pár hétre.

— Itt? — ütődött meg Elza.

— Igen, kisasszony.

— Hogy gondolhat ilyet? Az nem lehet. Egyedül vagyok ebben a rideg, nagy épületben a mamával s talán illetlen volna, mikor nincsenek itt hon a férfiak.

— Boesásson meg, de ettől most el kell tekintenie. A nőnek, ha módjában áll a szenvedő részére segítséget nyújtani, azt minden áron meg kell tennie. Az én katonaszívem ezt sugja s úgy hiszem, hogy egy fiatal leány nálam nem lehet érzéketlenebb.

— No, mi lesz már? kiáltott hozzájuk az őszülni kezdő ezredorvos. Kapunk helyet, vagy nem?

A lány pár pillanatig a földre szegezte tekintetét, mintha gondolkoznék, aztán kissé mosolyogva, szilárd elhatározással fölvetette a fejét s tiszta, csengő hangon visszakiáltott:

— Igen! Csak jöjjenek!

— Köszönöm. Kisasszony, ön segített nekünk Brüxell kapitányt megmenteni az élet számára.

A lány nyakáig vörös lett és zavartan nézett a esinos arczu orvosra.

— Ah, nem, nem, mégsem... Engedjen meg, de jobban meggondoltam s belátom, hogy ez lehetetlen, mert...

— Mert? — kérdi csodálkozva az orvos.

— Mert Brüxell kapitány nem lépheti át a mi küszöbünket.

— Nem értem.

— Elégedjék meg ennyivel.

— Ugy? Akkor boesánat. Brüxell kapitány inkább meghal, semhogy az ön tilalma ellenére cselekedjék. Kisasszony!...

Az újév reggelén. (Hardlcour L. festménye után.)

Katonásan tisztelgett, aztán sarkon fordult és ott hagyta az ámuló, zavart leányt, ki habozva, határozatlanul nézett utána.

— Istenem, mit tegyek?... És csakugyan elmegy. A kapitánynak vége van. Azt mondta, nem halálos. Hát ha? S én legyek az oka? Nem, ezt nem érdemelné meg tőlem Brüxell kapitány...

Nem gondolkozott tovább egy pillanatig sem. Utána kiáltott az orvosnak:

— Gálos, vigyék be a sebesültet a vendégszobába...

Mikor lefektették az ágyra, még mindig nem nyerte vissza eszméletét. Bágyadtan emelte fel fénytelen szemét, de azért úgy látszik, hogy könny-

nyebben érzi magát, mert valamivel rendesebben vette a lélekzetet... Elza pedig befutott a mostoha anyjához és hizelegve körül esókolgatta.

— Leány, valami rosszat tettél!...

— Nem mamuskám, de úgy érzem, hogy igen boldogtalan vagyok.

Szép, fekete szemét egyszerre elborította a könny és zokogni kezdett.

— Bajod van?

— Rezső itt van nálunk.

— Mit beszélsz? És ide mert jönni? Hát ilyen ember?!...

— Várj, várj, ne itéld el. Nem magától jött, hanem hozták. Véresen, eszméletlenül.

— Micsoda merészség! És mit tettél?..

— A vendégszobába vitettem, hogy lefektessék.

— Leány, esztelenül cselekedtél. Látszik, hogy gyermek vagy.

— Igen és szerelmes végtelenül. Meglásd, meghalok, ha nem lehetek a kapitányé.

— Soha. Erről különben ne is beszéljünk. El van határozva, hogy kié leszel s te nem szólhatsz bele... De ez a dolog utóvégre is boszantó. Hát kik vagyunk mi Brüxellnek? Hát nincs itt sehol a környéken egyetlen kunyhó se több? Miért épen mi?.. Itt nincs sem vendégfogadó, sem kórház. Ha baja esett, menjen másfelé, de ne Bertókékhoz, ahol nincs semmi keresete.

— De értsd meg, hogy ő nem tud róla semmit. Az orvosok meg — úgy látszik — nem tudnak a dologról semmit... Aztán, látod, én nem találnék abban semmit, ha magától jönne is el. Hiszen nem történt egyéb, mint hogy kosarat adtak neki. Ez még nem ok a haragra, gyűlöletre. De nem is lehet az, hiszen mi csak úgy szeretjük egymást most is, mint azelőtt.

— Elég legyen. A józan-ságot mi képviseljük s neked hallgatnod kell a tanácsunkra... Ha már itt van az az ember, hát jól van, legyen. De az alatt az idő alatt, míg a házuknál lesz, ki sem fogsz mozdulni a szobából. Érted? Parancsolom.

— De anyám, hát rab legyek!

— Igen, rab. Nem akarom, hogy találkozzál vele, mert újra betegje lennél. Most már rendbe jöttél valamennyire, kezdél felejteni.

— Dehogyan kezdtem, dehogyan!

— Te azt nem vettéd észre, de én igen. Ha ez a kellemetlen intermezzo nem történik, egy hét alatt azt sem tudtad volna, hogy van-e a világon Brüxell kapitány... Oh, nagyon jól ismerem ezeket a gyermekkori szerelmeket!.. Most már csak azon imádkozzál velem együtt, hogy a vadászatról haza ne érkezzenek addig, míg nálunk lesz a kapitány, mert keserves napunk lenne. Neked is, nekem is!

* * *

Végtelenül egyszerű és közönséges ez az én történetem, a melyet modern fiatal óriásaink banálisnak is mondhatnának. De nem is az ő számukra irtam. Egyszerű és közönséges, mert azt tudnod kell, nyájas olvasó, hogy Bertók Dénesné is szerette Brüxell kapitányt.

Brüxell kapitány szép ember volt s igen jól tudott az asszonyok nyelvén beszélni. Az Olga környékén tartott hadgyakorlatok alatt tisztársaival többször ellátogatott a Bertókok kastélyába, ahol jó vacsora és tüzes bor várta őket. A többieknek persze elég volt, hogy jól ehettek, ihattak, de Brüxell kapitány telhetetlen volt s nem elégedett meg ennyivel.

A ház asszonyait: Bertók Dininét és a tizenhat éves Elzát is hatalmába kerítette annyira, hogy akár parancsolhatott volna velük, mint alantas tiszteinek.

A hódítás azonban nem maradt büntetlenül, mert Brüxell kapitánynak is volt szíve — s egy este, bucsuzáskor sokáig nem tudta elengedni az Elza parányi kis kezét.

— Elza, maga nem szereti a katonákat.

— Nem... Azaz...

— Elza, maga nem szeret engemet se...

— De, kapitány...

— S mondja, el tudna tűnni, ha mindig az oldalánál lennék?..

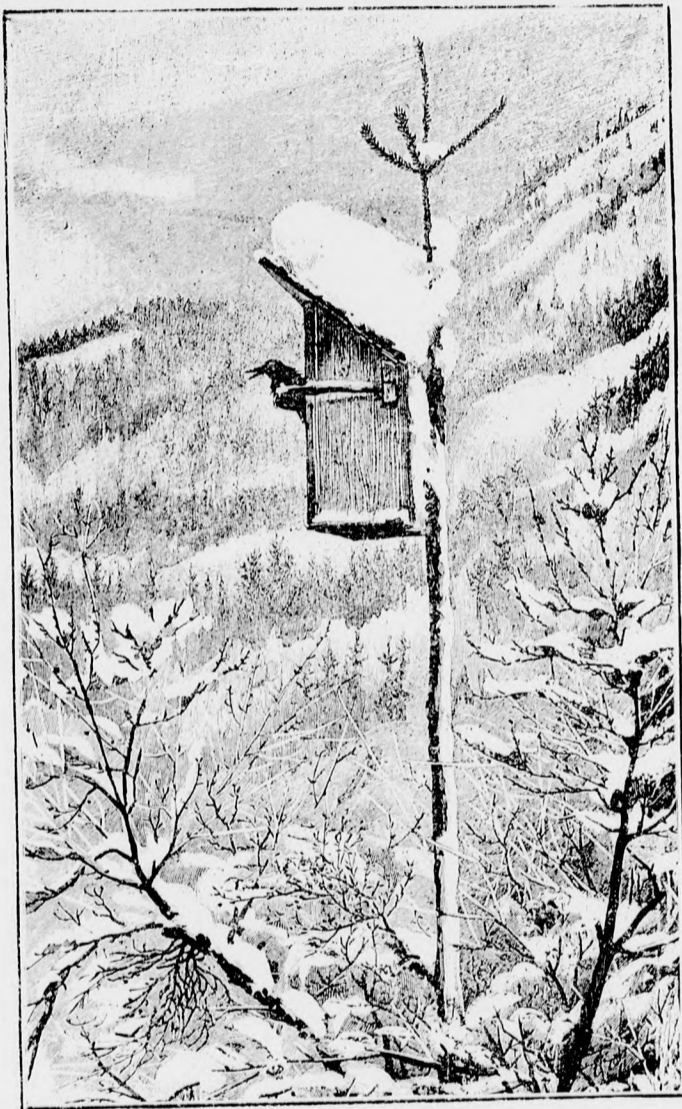
Elza hirtelen megkapta a kapitány kezét, ráborult az arcával s alig hallhatóan ennyit sugott:

— Szeretem.

Harmadnapon atillában, fehér keztyüsen állított be a kapitány Bertókékhoz. A bizonyos győzelem érzete dobogtatta szívét, de hiába volt minden, mert ügyök zátonyra jutott a férjes

asszony önző szerelmén. A kapitány formálisan kosarat kapott, mert a Bertók második felesége közelebb volt önmagához, mint az ura gyermekéhez. A női hiúság irigykedése, az elkeseredett, bűnös szerelem féltékenykedése kormányozta önzésében s inkább kész volt arra, hogy szenvedjen ő is, mint vetélytársát, akít a sors véletlenül férje gyermekéül rendelt, — diadalra jutni lássa. Hej, sok bűnre képes az asszony, ha szerelmes, de jóra soha! Mert erős a bűnben és gyönge a jóban szerfelett.

(Folytatása következik.)

Ujév a mezőn. (Meggendorfer L. rajza után.)

Az alvás élettana.

— Orvosi czikk. —

Közlő: **Dr. Kuthy Dezső.**

Aturini egyetem hírneves tanára, Angelo Mosso, már régebben szerencsés invenzióval bonczolgatta az alvás jelenségeit. Megfigyelései egy részét az olasz közegészségügyi egyesület lapjában összegezte, melyek szerfelett érdekesek. Mivel e kimerítő, jeles munka még nem áll rendelkezésre, a régebbi összefoglalásból szolgálók az olvasónak néhány kikapott részlettel. Meg fogjuk belőle látni, hogy az a bámulatos gépszerkezet, mely szervezetünkben minden lépten mutatkozik, az alvó emberben is csodálatra gerjeszt felülmúlhatatlan berendezésével. Mosso tanár vizsgálódásai után részben ismertté vált, miképen kívánja a természet az álom idején megadni a pihenést a test egyes részeinek és hogyan gondoskodott állandó őrszolgálatról, mely mindenünknek sajátja, s a mely a nyugovás óráiban a kapufélfához dőlve szunnyadó vándorlegény fölött éppen úgy virraszt, mint az uralkodó álma fölött az alabárdos.

*

A vizsgálatok első csoportjában Angelo Mosso a vérkeringés viszonyait tanulmányozta az alvó emberen.

Egy készülékkel, a mely lehetővé teszi, hogy pl. a kéz vagy láb térfogatában beálló legkisebb változást is megfigyelhessük, megállapította Mosso, hogy alvás közben a végtagok volumene növekedik, a mit nagyrészt a felszínes véregek kitágulása okoz. Innen az alvó bővebb veritékkiválasztása, az élénkebb arczpirosság, a melylyel, ha jól kinyugódtuk magunkat, reggel felkelünk, ez magyarázza meg a szem fehérenek némi kivörösödését, a mit az inhártyát fedő kötőhártya véreceskéknek kitágulása okoz stb.

Minden kívülről jövő izgalom összehuzódást hoz létre az alvó egyén bőrereiben. Ezek rögtön szűkebbé válnak és megkisebbitvén akkép a vérmédert, fokozzák a nyomást a pályában és bővebb vérodfolyást idéznek elő az agyvelőhöz. Ha ez a vér-gazdagság az agyvelőben csak kisebb fokú vagy futólagos, az álom tovább folyik, ellenkező esetben pedig ébredezni kezdünk. Minél mélyebb az álom, annál nagyobb a bőrerek tágsága. Ha az alvót úgy figyeljük meg, hogy az ereinek lumenében beálló változások az említett készülék útján tudomásunkra jutnak és látjuk, hogy a bőrerek mind erősebben összehuzódnak, megjósolható, hogy közel áll az ébredés pillanata. Minden, a mi kitágítja az ereket, előmozdítja az alvást, minden, a mi erősszehuzódást okoz, gátolja.

A végtagok nagyobb erei is megtágulnak az álom (azaz az alvás, sohasem álmodás) idején. A pulzus tehát nagyobb az alvó emberen, mert az ér könnyebben enged a vérhullám nyomásának, ámbár a szív működés is meg van kissé pályaváza. Ébredéskor a szívlelkés erősebbé válik, a pulzus mindamellett kisebb, mert a kezdődő agyvelőtevékenység idején a véregek a kéz szárában, az előkarban is ismét összehuzódnak. A végtagok térfogata ez érszűkítésekkel kapcsolatban ekkor megesappan, hogy az agyvelő javára beálló új vérelosztással az értelem szerve nagyobbodik meg. Minden külső inger, mely az álomban érkeinkre hat, úgy a hogy a bőrereket megszűkíti, a pulzusban is változást okoz, akkor is, ha az érzéki észrevétel gyengébb, semhogy az alvást félbeszakíthatná, vagy éppen tudatosává válhatnék.

Az agyvelőnek is van pulzusa. Persze a megfigyelésére emberen minél kevesebbszer kell alkalmat kívánnunk, mert csak seborvosi osztályokon, nyitott koponyájú egyénekben van reá alkalom. Ilyen esetekben végzett megfigyelés mutatta ki, hogy a lelki izgalom pl. rendkívül nagy fokban megváltoztatja az agyvelő vérkeringését. Mivel az álom csak bizonyos — relativ kevésvérsűséggel járó — agyvelőbeli vérkeringés mellett lehetséges, érthető, hogy olyan hosszú ideig forgolódunk álmatlanul az ágyban huzamos szellemi tevékenység, vagy egy-egy erősebb lelki felindulás után. A megtárgalt agyvelőbeli ereknek kell ezalatt lassacskán ismét összehuzódnok, hogy a szervbe tolt bõ vérmennyiség egy részét kiszorítsák a test felszínes régióiba. Egy-egy lelki izgalom a vér odatódulás útján az agyvelő térfogatát kimutathatólag megnagyobbítja. Egy ízben a megfigyelt betegek egyikén hirtelen ily térfogatnagyoobbodás volt látható az agyvelőn. Az egyén egészen csendesen viselte magát s hogylétéről megkérdezte, azt mondta, hogy jól van. Mikor azonban az észlelő a dolgot firkészte és kérdést tett az illetőhöz, hogy mire gondolt az imént, megemlíté, hogy egy szemközt álló szekrényen koponyát vett észre s ez a „halálfej“ ráijesztett egy kissé.

Az ember agyvelejének a pulzusa álom idején kisebb, mint ébrenlétben. A mellett szabályosabb, egyenletesebb. De csak könnyedén kell megérintenünk az alvót és azonnal egy sor magasabb pulzusgörbét ír fel a készülékünk. A bővebb vérodfolyás, a vérnyomás emelkedése, mely az agyvelő e nagyobb pulzusában nyilvánul, a periferiás testrészek (felső, alsó végtag stb.) ereinek hirtelen megszűküléséből származhatik csak. Az óra távolról hangozó verése, egy szék meglökéséből eredő zörej, kopogás az ujjal az asztal deszkáján vagy erősebb fény hatása, az alvót érő hideg vagy meleg, szóval minden, a mi az érző és érzéklő idegekre izgatólag hat, egyaránt rögtönös emelkedést hozott létre a kísérletek során az agyvelő pulzusában és megnövelte a szerv térfogatát. Olyankor is bekövetkezett ez, mikor az inger gyengébb volt, semhogy az egyént fölkelthette, vagy tudatában nyomot hagyott volna.

Mosso vizsgálatának második csoportja a lélekzés tüne-ményeit tette az alvó emberen tanulmány tárgyává. Azt találta, hogy míg ébrenlétben a belélekzés rövidebb és a kilélegzés hosszabb, alvás közben a belélekzés válik hosszabbá. A jelenséget annyira állandónak ismerte fel, hogy azt mondja: „elég valakinek a lélekzése ritmusát megfigyelni, hogy megtudhassuk, alszik-e vagy pedig ébren van“.

Ki-ki megfigyelhette, hogy olykor az alvó ember egy-egy feltűnő mély belélekzést tesz. Oly mély ez, annyi vért szív a tüdő felé, hogy ily pillanatokban az agyvelőn és a végtagokon egyaránt térfogatesökkenést lehetett kimutatni. Hasonló ez azon mély belélekzéshez, a melyet erős szellemi munkával foglalkozó, vagy heves indulattól elfogott egyénekben mint „sóhajtást“ szoktunk észrevenni. A kettőnek a célja közös. Utóbbi a lélekzőmozgások megzavart ritmusa miatt áll elő, az előbbi az álom idején esőkkent lélekzőtevékenység okáért, de mindkettő a vér megíngott gázegyensúlyát törekszik helyreütni.

Ha az alvót gyöngén megérintjük, vagy zörejt okozunk közelében, a nélkül, hogy e behatások tudatosakká válnának, rögtön megváltozik a lélekzés típusa. Bármilyen hadd is az érző idegekre, menten élénkülni kezd a rekeszizom, a tulnyomó mellkasi lélekzésnek tehát vége szakad. Ha az alvót felköltjük, a diafragma még erősebb mozgásokhoz fog s a mellkas kitérései aránylag még gyengébbé válnak. Ilyenkor arra a kérdésre, hogy hallotta-e az imént pl. a zörejt, tagadó választ kapunk és a hangbenyomás mégis elegendő volt a lélekzés alakját megváltoztatni.

Ha ébren vagyunk, minden lelkiizgalom összehuzódásra ingerli sima izomszövetjeinket. Chloralhidráttal mély álomba merített állaton viszont ki lehetett mutatni, hogy minden érintésre, a közeliében okozott zajra is jelentékeny összehuzódás áll elő a sima izomszövetjében, a nélkül, hogy a hatások a tudat küszöbét átléphettek volna.

A számos érdekes részletet, melyet e kérdés nyújt és a vizsgálódás zseniális módját, mely a nagytehetségű buvárnak sajátja, kénytelen vagyok nagyrészt említetlen hagyni. Nagyon is szakszerűek. Csak az összegezést iktatom szószerint ide, úgy, a hogy azt Mosso megfogalmazta volt.

„Az ember a nap fáradalmi után üdülést keresve, elalszik. A törzs, nyak és végtagok izmai elernyednek rajta. Szemhéjai lezáródva elfedik a szemet. A lélekzés típusát változtat. A rekeszizom ellazul. A szervezetben folyó szakadatlan „lassu égés“ (oxidálódás) megesappan. A lélekző mozgások gyengébben szellőztetik a tüdőt, kevesebb levegőt visznek be a lélekző műszerbe. A szív összehuzódásai gyérebbek. Az erek kitágulnak, a vérnyomás csökken, a test jócskán lehül.“

E mély nyugalom közepette azonban az idegeknek és idegsejteknek egy egész rendszere áll zavartalan működéssel, őrt állva a külvilággal szemben.

Elég egy hang, egy távoli zörej, egy fény sugar, mely áthat a szemhéjon, egy könnyed érintés, vagy bármilyen más hatás: azonnal élénkebbé válik a lélekzés, a végtagok erei összehuzódnak, a szív erősebb munkához fog, emelkedik a vérnyomása és bővebben áramlik a vér az agyvelő felé.

Az öntudat materiális feltételei így helyreállván, megérthető, hogy az a szervezet fog könnyebben megmaradni az élet harcában, a melynek éberebb álomórsége van, mely hamarabb bír a mély alvásból teljes szellemi és testi működésre ébredni, még mielőtt az esetlegesen fenyegető veszély tulságos közel érne.“

Egy év után.

— Életrék. —

Írta: **Somlyó Sándor.**

Eljen! Éljen! Bravó! Hangzott sűrű tapsokkal

vegyest a tetszés lelkes nyilvánítása, a melyet Magda szelid, kedves mosolylyal, szerény hajlongásokkal fogadott. A vendégek sorra üdvözölték az ünnepeleányt, a ki finom, bájos énekével valósággal lázra gyújtotta azt az örülni szerető vendégesoportot, a mely a mai családi estélyen viruló kedélylyel leginkább azért került együvé, hogy Magda elragadó énekében gyönyörködjék.

Már vagy egy tuczat énekszámot esicsergett el a kis csalogány, nem csoda tehát, hogy a buzgalom annyira kipirosította. Tordainé, aki az éneket zongorán kísérte, elragadtatásában öntudatlanul a billentyükön feledte kezeit. Silver, a tekintélyes zenekritikus, meghatottan fejezte ki hódolatát Magda előtt

és meleg hangon méltatta kiváló tehetségét. — Nagy kár, szolt aztán Tabáandinéhez, aki férje oldalánál ülve, boldogságtól túlaradó arezzal élvezte gyermeke ünnepeltetését, nagy kár, mondá többször hangoztatót sajnálkozással, hogy nem a nagyvilág diésőséges fénye ragyogja körül e fenomenális tehetséget.

— Oh, uram, felel a boldog anya, hadd maradjon ő csak meg nekünk. Egyetlen gyermekünk és ő épp úgy szeret bennünket, mint ahogy mi őt. A nagyvilág csak megtalálja kegyeltjét, a kinek nevével, hírével betölti azt az egészségtelen athmosphérát, a mit mi másként világnézetnek nevezünk. Így legalább a miénk ő a teljes valójában és mi végtelenül boldogoknak érezzük is magunkat családi tűzhelyünk körül.

Orlay Andor az égi dalok bűvös hatása alatt mozdulatlanul állt egyik ablakmélyedésbe támaszkodva s tekintetével szüntelenül Magdát látszott kísérni.

Ma van itt először. Csak most választották be a megyéhez s alig, hogy a főjegyzői széket elfoglalta, tökéletes eleganciája és őszinte, barátságos modorával kartársaiban föltétlen rokonszenvet, sőt mondhatnám rendületlen közszeretetet ébresztett maga iránt. Mi sem természetesebb, minthogy nyomban kiszemelt médiuma lón a Tabáandi-klikknek és diadalmasan vitték őt e derék magyar család vidám körébe, ahol a vendégszeretet annyi gyönyörét élvezik nap-nap után. Orlay Andor különben is derüs kedélyére rendkívül kellemesen hatott a meleg fogadtatás, a melyben részesült és csakhamar fésztenül illeszkedett e kedves családi keretbe. Rajongó ecsetelések, magasztalások után kis tündérnek vélte Magdát, a bemutatkozásnál azonban meggyőződött arról, hogy e nőben egyesülnek mindama bájok, a melyek a „nő” fogalomra méltók lehetnek.

Orlay még sohasem szeretett. Vagy legalább nem nyilatkozott meg szívében az az érzélem, amely az emberi lélek boldogságát megteremteni hivatott. A nagyvilág hölgyei körülrajongták, mint méhek az ákácvirágot; daliás alakja, nyílt, férfias arezkifejzése mindenütt ellenállhatlan hódolattal találkozott, ami azonban nem ismertethető vele a szerelem kimeríthetetlen tanát, nem ébreszthető lelkében ama keserédes érzelmeket, amelyek a szívnek mélyeséges fenekéből fakadnak.

Magda hódító, kedves közönyösségével fogadta az új vendéget s csak egyetlen mystikus mosolylyal bátoritá, hogy magát teljes otthoniasságban érezheti. Orlay elfelejté a neki nyújtott kacsót elengedni, melyet Magda csak néhány pillanat után szabadíthatott ki a szenvedélyes kézből.

Magda kifogyhatlan szellemes esacsogásával ugyszólván hangulatot lendített a társalgás menetnek és megeredt a vidám fecsegés, az a melódikus zsibongás, amelylyel ily családias estélyek nyitány-szerűleg kezdődni szoktak és élénkül fokozatosan aszerint, aki miként melegedett a sokféle mondani-valóba. Orlay később Magda mellé telepedett s hosszabb eszmecseréken mulattak. Ugy látszott aztán, hogy teljesen meg vannak egymással elégedve.

Tordainé eközben, szerepét jelezvén, megszólaltatá a zongora billentyűit, mire Magda az intést megértve, szerény mentegetőzéssel lépett Orlay mellől a zongorához.

Felhangzott az égi zengzet és ihletteljesen élvezte mindenki a lelket ringató üde hangokat, melyek ezüstesengéssel hol élénken, hol bánatosan szálltak Magda örökké mosolygó ajkairól a szívek belsejébe.

Orlay úgy érezé, hogy az első debut nem jól ütött be. Mintha a szíve kimozdult volna a helyéből... Dal fakasztotta tehát virulásra szívében azt az elhagyott, burokba zárt virágot, amely oly rég várta üdvöt hozó tavaszát...

E gyönyörteljes érzélem behatása alatt állt még az ablakmélyedésben, a midőn Magda lépett hozzá:

— Igazán, nem engem terhel a vád, hogy ily unalmas perezekre kárhoztattam, de a közóhajnak mindig engedni kell, esacsogott kedvesen mosolyogva.

— Oh, e perezek, szól némi zavarral Orlay, éltem egére oly ragyogó esillagot varázsoltak, amely örök fénynyel fog tündökölni ott. Köszönettel tartozom esupán, hálatelt köszönettel.

(Vége következik.)

Adjon isten!

— Sturm. —

*Adjon isten! Nincs üdvözlés
Mely szólna melegében.
Adjon isten! két szóból áll,
És mennyi szív van ebben!*

*Adjon isten! Ha szívesen
Ejti az ember ajka,
Mint ima, mely az égbe száll,
Amnyi áldás van rajta.*

Feleki Sándor.

GONDOLATOK.

Isten létét csak azoknak kell hinni, akik egy mindenható eszme ténykedését felfogni és belátni képtelenek.

*

A madonnának, legyen az akár keleti, akár nyugati, megvan a maga feltétlen beese. De egy álszentnél a bukott angyal aligha nem több esetben igazabb.

*

Valamelyik kis bolygó földtekén élt egykor egy szegény jóra való emberiség, amely méltóságánál fogva jogosan, hóhöz illően, fényes csatákban és temérdek szenvedés árán küzdötte ki magának lassankint léte legdrágább kincsét — a szabadságot.

Egyszer csak azután jött a sötét, irigy önérdek, a hatalmaskodás, jogtiprás és erőszak undok szelleme, észrevétlenül hozzáosont és hitvány, gyáva módon — nyugalma közben — támadt reá; orv kezekkel bénítván meg cselekvő képességeit, életéri legjavát, galádul megfojtotta benne imádata tárgyát, dicső hivatását — a haladást

Vajjon hová lettek a boldogulást ígéro eszméi, magasztos eszményei?

A monda szerint: félbemaradtan, összezuzottan hullottak szerte szét s így lettek azokból másvilági lakók előtt mosolyra készítő utópiaák.

És mi történt vele?

A mese csak annyit mond, hogy szörnyü méltatlan bilincseit sokáig öntudatlanul hordta magán s ha meg nem halt, most is él.

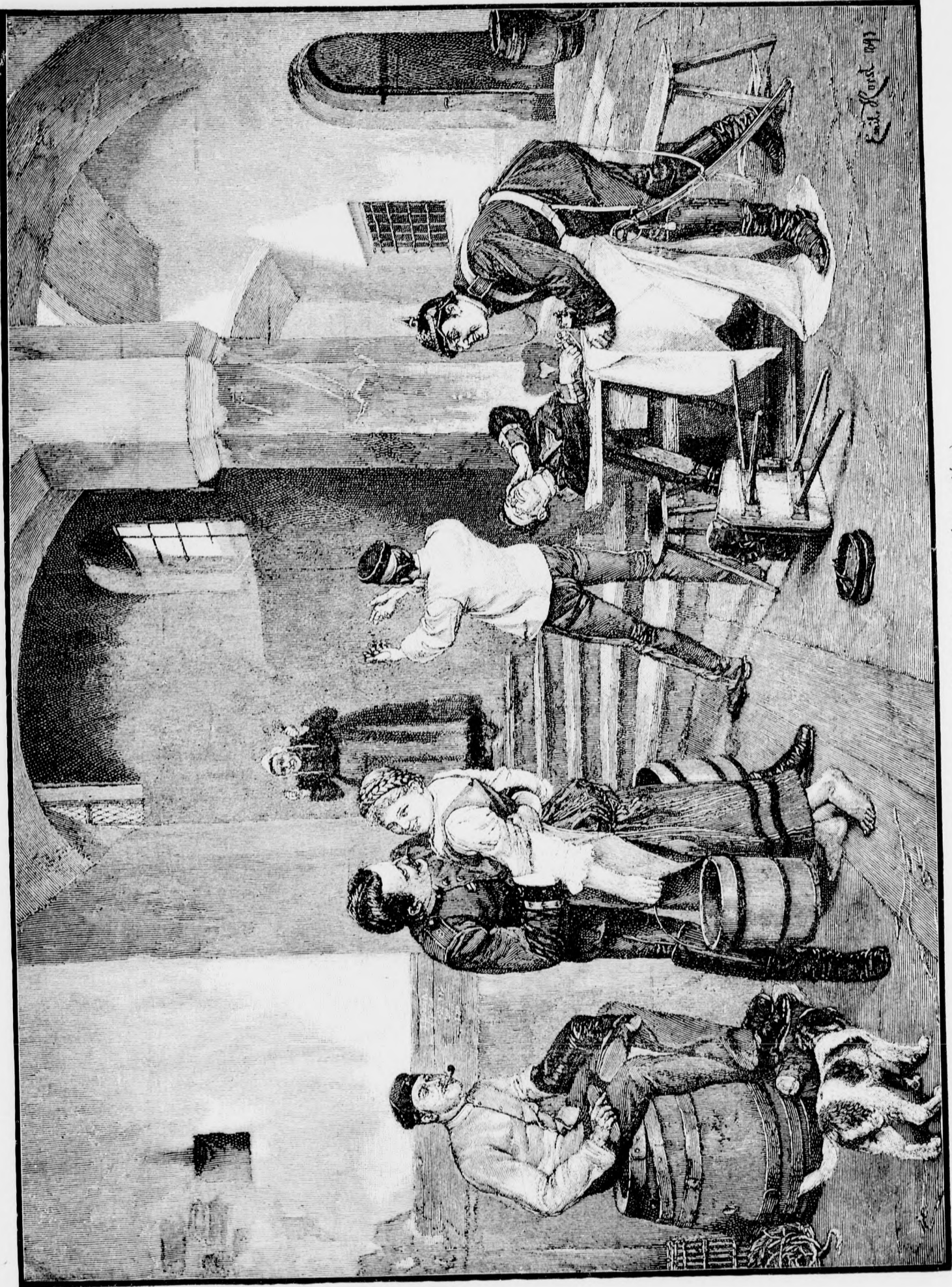
*

Élj! — S ha vissza nem élsz, böles és becsületes lész.

T. S.

A szép modell. (Fényképfelvétel után.)

Rablott csók. (Horst Emil festménye után.)

A „Titkolt dalok“-ból.

— Ujfélti üdvözlésül. —

I.

Hallottam, hogy egyben jobb, gonoszabb nincsen,
Meg nem lehet venni bármi drága kincsen,
Ám ha szív a szívvel titkon összedobban:
Öntudatlan terem — a neve: szerelem...
— S szép mesének mondtam.

Hallottam végtelen csoda-hatalmáról:
Pusztá sivatagba virágot varázsol,
Szívek gyógyítója, szívek megrontója...
— De hogy egyszer engem béklyóiba verjen:
Soh'se hittem volna!

II.

Belenéztem szép szemedbe,
Szép szemednek kék égébe;
S szívem fagyos nyugalmanak
Mindörökre vége, vége...

Melyben téged megláttalak
Szőke kis lány, szép angyalom:
Azt a percet hejh, még — tudom —
Keservesen megsíratom!

Nagyhatalom — úgy hirdetik —
S mindenható a szerelem:
— Mi közöttünk — úgy érzem én —
Mese ez csak, szép kedvesem.

— Mérhetetlen, véghetetlen
Magasságban állsz felettem!
— Lelked szelíd varázsának,
Mely ott ragyog kék szemedben,
Óh, miért hogy rabja lettem?...

III.

Kis madár az ágon,
Lepke a virágon...
— Én egy forró ölelésre
Az öledbe vágyom.

Nem is ölelésre,
Nem is az öledbe:
Csak egy édes mosolyodra,
Csak a — közeledbe...

Lampérth Géza.

A MÉREG.

— Beszély. —

Irta: K. Beniczky Irma.

Oh istenem, istenem!
A fiatal asszony felemelkedett s levette
keskeny, sovány kezeit arczáról. Soká ült ott az asz-
talra borulva, arczát kezeibe temetve, míg finom ujjain
keresztül könnyek szivárogtak. Most megtörülte sze-
meit, orczáit.

Nem — többet nem sir, hiszen az ugysem
használ! Oh, hányszor mondta már ezt! De a fáj-

dalom néha olyan leirhatlan, kimondhatatlan erővel
dulta fel bensejét, hogy nem birt könnyeinek paran-
csolni, bár azok sem enyhítették titkos szenvedését.

Igen, ha olyankor valami hű, baráti kebelre
hajthatná fejét s minden bubánatát elpanaszolhatná,
az, az bizonyára könnyebbülést szerezne lelkének. De
nem mondhatja senkinek, mi tette őt oly végtelen
boldogtalanná.

Senkije sincs, a ki úgy meghallgatná panaszát,
a mint ő kívánja. Nem is épen nagy azon emberek
száma, kik előtt a boldogtalan feltárhatja szívét ama
biztos tudattal, hogy igazán megértik és nem esik
terhőkre panaszával.

De még akkor sem szólna! Nemesebb lelkü-
letű, finom érzésű nő nem alacsonyítja le magát
annyira, hogy boldogtalan házasetének titkait egy
harmadik személy előtt feltárja, bármilyen meleg
részvétet és barátságot is érezzen iránta, mégsem
értheti meg egészen, igazán, ha nem ismeri ama ezer-
féle aprólékos dolgot, melyekre ő maga is csak kese-
rűséggel és ellenszenvvel gondol, azokat nem mond-
hatja el senkinek, mert keményen elítélné vele azt
a férfit, kit egykor olyan mélyen, olyan forrón
szeretett.

Nem, azt nem szabad tennie, bármennyire
neheztel is rá, bár szenved miatta, az maradjon egye-
dül az ő titka, idegen kéz ne dobjon követ férjére.
Egyedül kell viselnie nehéz sorsát, csak önmagával
számoljon boldogtalanságáról.

Igen, ő boldogtalan! Ujra eltakarta arczát
remegő kezeivel. De csak egy pillanatra. Aztán eré-
lyes mozdulattal kapta fel fejét, kisímitotta homlo-
kából dus aranyszőke fűrtéit, mélyen fellélegzett,
aztán hirtelen felkelt s finom alakja büszkén fel-
egyenesedett.

Az utolsó halvány fénysugár, melyet a novem-
beri nap még adhatott, nyájasan bepillantott a kedé-
lyes nappali szobába, mely ugyan nem volt valami
nagy fényüzéssel berendezve, de oly kedves, oly
lakályos, a minő csak olyan helyiség lehet, melynek
berendezése finom izlésre és szép érzékre vall, az
embert mintegy kellemes lehelete érintette bizonyos
előkelő sajátlagosságnak, ha ezen helyiségbe lépett.

És a fiatal urnő megjelenése teljes összhang-
zatban volt ezen szobával s most halk léptekkel járt
fel s alá a szürke alkonyatban. Finom vonásu arczá-
nak, kisírt szemei és halványsága daczára, rendkívüli
bajos kecsét nem zavarja az elkeseredés vonása, mely
finom metszetű, telt ajkait környezi, bár nem a ter-
mészet keze rajzolta oda.

De az élet nem igen törődik a természet aka-
ratával, vagy szándokával és az a keserű vonás most
bizonyára jogosan foglalta el helyét.

Három évvel ezelőtt lett azon férfiu nevévé, kit
szíve teljes hevével szeretett és ez a szerelemből
kötött házasság alig nyújtott neki egyebet keserű
esalódásnál és szivgyötrellemnél. Pedig milyen boldog-
nak, milyen irigylésreméltónak képzelte magát az
első hónapokban! Hiszen férje szeretete, imádtta őt,

máskülönben miért is vette volna nőül az igénytelen, vagyontalan leányt? Az új élet első ideje most is úgy tűnik föl előtte, mint egy esodaszép tündéralom!

De aztán bekövetkezett olyan idő, a mikor a gyöngéd fiatal nőnek vigyázni kellett egészségére, az orvos komoly rendelete szerint esendesen, visszavonultan kellett élnie, nem szabad részt vennie az élénk társadalmi élet izgalmas élvezeteiben, este pedig korán kellett nyugalomra térnie.

A férj egy ideig hűségesen megosztotta a csendes magányt, de aztán megunt a visszavonultságot, hiszen annak, a ki folytonosan szellemi munkával foglalkozik, szüksége van változatosságra, szórakozásra s hivatásánál fogva is — mint író — a hullámzó, változatos társadalmi élet közepette van a helye. Különben is vidám természetű, kissé könnyűvérű ember lévén, ki soha nem ismerte az élet anyagi gondjait és nélkülözéseit, szeretett mulatni s bőven kivenni a részét az élet gyönyöreiből; s így természetesen türelmetlennek találta, az íróasztal mellett töltött nap után este egyedül, vagy gyöngédkedő neje társaságában otthon ülni.

A fiatal asszony ezt maga is belátta s ő szólította föl férjét először, ne töltsen otthon az estét — igaz, hogy titokban óhajtott: bár csak ne engedne felszólításának, de ő azt nagyon komolyan vette és nagy készséggel teljesítette kívánságát.

És így történt lassanként, mintha magától értetődőnek, hogy a férj minden este elment hazulról, sőt olyan napok is előfordultak, a mikor neje őt csak az ebéd idején látta, majd úgy látszék, mintha ismét visszatért volna a legényélet gyönyöreihöz és élvezeteihez.

Bella szívemélyében sértve érezte magát, de hallgatott. Hiszen mióta csak emlékezni tudott, az volt a hibája, hogy olyanért, a mire az ő meggyőződése szerint jogosan igényt tarthatott, nem tudott könyörögni; ha nem adják meg önként, ám legyen, tud ő szenvedni és hallgatni és épen ilyen esetben, a midőn a szerelemnek kellene teljesítenie titkos vágyát, nem szólt volna, még boldogsága árán sem.

Ha férjének nem sugallja a szíve, hogy épen most legnagyobb szüksége van szeretetteljes részvételre és gyöngéd kiméletre, ha képes őt magára hagyni, ám tegye! Bella nem szólt semmit, sem panaszra, sem szemrehányásra nem nyíltak meg ajkai, ő azt mély megalázásnak tekintette volna. De ha férje este rövid bucsuszóval vidáman elment és Bella egyedül maradt, akkor keservesen sirt s olyan idegen, sajátságos érzés lopózott szívébe, melyet nem tudott megnevezni.

Nem mondott semmit, nem tett semmi megjegyzést, de arról sem tehetett nézete szerint, hogy most hidegebb, tartózkodóbb lett férje irányában. Lelkeik összhangja meg volt zavarva, valami fagyos, idegen elem elválasztotta őket egymástól és annak férje volt az oka, egyesegyedül ő!

Nyugtalanul hánykódott ágyában s leste, mikor nyílik a mellékszoba ajtaja. De ha férje végre — késő ugyan — óvatosan, halkkal bejött, hogy ne zavarja Bella nyugalomát, akkor behunyta szemét s úgy tett,

mintha mélyen aludnék, ne tudja meg, hogy miatta virrasztott és busult.

Ez a titkos, kínos töprenkedés természetesen káros befolyással volt egészségére, napról-napra fogyott és gyöngébb lett.

Végre jött egy nap, a mikor Bella karjaiba kis gyermeket tettek, egy hajszálhija volt csak, hogy nem saját életével fizette meg ezen örömet és milyen magasztos, milyen üdvözítő érzés szállta meg lelkét, midőn azt mondták neki, hogy az a piezi hófehér rózsaszín szallagos párnába göngyölt teremtés az ő leánykája, gyenge karjai keblére ölelték s remegő ajkai suttogtak: „Enyém, enyém!”

Bella azt a reményt táplálta szíve mélyében, hogy ez a nap visszaadja neki férjét és megint úgy lesz minden, mint egykor volt. Látta, hogy boldogság és apai büszkeség sugárzott szemeiből, midőn az újszülöttet karjára tették s ő olyan ügyetlenül fogta azt a kis fehér esomagot, megcsókolta kis leánykája homlokát, aztán az anyja kezét szorította ajkaihoz, halvány arcát simogatta, leült az ágy mellé, hol a mamát, hol a gyermeket nézte, de kis idő múlva az orvos figyelmeztette, hogy a fiatal mamának most nyugalomra van szüksége, legjobb ha magára hagyják, e szerint felkelt s nejét gyöngéden homlokon csókolva, elhagyta a szobát.

Bella reménye nem valósult meg; soká kellett az ágyat őriznie s midőn végre felkelt, olyan gyöngé volt, alig hagyhatta el a szobát, hogy a kertben élvezze az üde tavaszi levegőt; a gyermek is anyira elfoglalta, hogy nem igen maradt ideje férje számára; vézna, gyenge, beteges kis teremtés volt és Bella maga is belátta, hogy férje nem érezheti magát jól otthonában, de még sem kellett volna anyira elhanyagolni családját.

Nemsokára úgy volt, mintha egymély folyó választaná el őket, az egyik partján áll a férj, a másikon a nő gyermekével. A férj magának, a nő a gyermeknek élt, de akkor ő azt nem is érezte. A gyermek igénybe vette minden idejét, gondolatát, szívét, hiszen férje már úgy is rászoktatta, hogy nála nélkül éljen.

„Enyém, enyém!” Igen, az a piezi gyámoltalan gyenge teremtés, ki egészen ő rá volt utalva, az övé s maradjon is az ő, egyedül az ő tulajdona, férje ellehet felesége és gyermeke nélkül, a mint minden óra, mindennap bizonyítja.

Bella már-már beletörődött legnagyobb részben csak képzelt boldogtalanságába, de mindent eltűrt volna szó nélkül; most nem leste ébren férje hazajöttét, sőt ha némelykor késő éjjel nem a szokott óvatos nesztelenséggel benyitott szobájába s ő a zajra felébredt, azonnal gyanította, hogy vig czimborák körében töltötte idejét; ez sértette finom érzetét, de csak ellenszenvet keltett, elkeseredést nem. Hadd mulasson barátai körében, ha jónak látja, hiszen neki megvan a gyermeke.

„Enyém, enyém!” suttogott olyankor s átölelte a mellette alvó kicsikét; ha a férj és apa mind jobban távozik tőle, a gyermek mégis az övé maradt.

(Folytatása következik.)

Takács Gerő pályadíja.

— Rajz. —

Irta: **Dombay Hugó.**

Szerény vidéki poéta volt, a milyen százával terem manap a haza rejtett zugaiban a nélkül, hogy a fővárosi tekintélyes lapok tudomást vennének róluk; sokszor még csak nem is sejtik, hogy élnek, irnak, küzködnek. Csöndes, ábrándozó alakok ezek, teli lelkesedéssel, dicsvágygyal, ám az élet prózája fogva tartja őket, mint hajdan Prometheuszt a láncz és nem bírnak magasra szállani.

Takács Gerő is meglapta az égi tüzet; ott hordta a lelkeben és fényt akart vele gyujtani a röggel való küzdelemben görnyedő emberek között, mécsére azonban senki sem hederített. Apróbb dolgait közölték ugyan a vidéki lapok, a szerkesztők néha kegyesen meg is veregették a vállait, de ezzel aztán vége is volt a dicsőségnek s a tekintély, a hírnév csak álmokép maradt.

Egyszer aztán nagy dologra adta fejét. Irt egy verses elbeszélést és beküldötte valamelyik irodalmi társulatnak, mely épen pályázatot tűzött ki az ilyesmire.

A tárgy hálás volt s a verselés csengő, dallamos. A lelke javát adta bele s meg volt a dolgával elégedve. Egy szegény fiu történetét írta le, kit balsorsa egy előkelő, gazdag leány iránt való szerelmebe hajt. Az életnek egy ezerszer ismétlődő drámája, melynek vége rendesen szomorú, kész tragédia. A leány kezét valami dús gazdag, léha bikficz nyeri el, ki csakhamar megunja a házi üdvöt és egy csoport szeretőt tart. Hiába! A költemény hőse nem ígérhetett a tündérnek fürdőzést, páholyt, fogatot és félre kellett állnia. A versenyben négy igazi lófejjel előzték meg Pegazusát s az ötödik huzta be a nyeregményt. A nemes férfilek eszményképe, az ég remeke egy közönséges tacsó játékszere lesz, míg a nagyatermett ifju hűségesen megőrzi, holtig lelkében hordja az — ideált.

A pályaművek bírálói azonban úgy találták, hogy a munkának többrendű hibája van. Az egyiknek nem volt eléggé népies és magyaros. Ez az ur csak versbe gyurt népmondákat, tárgyban, nyelvezetben egyaránt ó-zamatos zöngeményeket ismert el pályázatra való dolgozatokul. Két társa viszont kifogásolta a művet, mert világfájdalmas, érzelgős dolog, „amiből kinőtt már a modern irodalom“.

A díjat másnak adták ki és Takács Gerő egy-két elismerő, a verselés szabatoságát, „fülbemászó“ voltát dicsérő frázissal hátbaütötte tovasántikált.

Az ilyesmi megesik olykoron. A tudós bírálók legtöbbször megvan a maga különleges irodalmi izlése, a melyre esküszik. Egy-egy szabadabb, a megszokott sablontól eltérő szárnyalás, az egyéniség erősebb érvényesülése feszélyezi őket; nem tudják, hová osszák be az új műfajt, alakot. Így aztán nem csoda, hogy a pályadíjtól elesik a „hiányos“ munka s azt egy másik „szabály-szerű“ poéta kapja meg. Ez történt vele is.

Kételkedni kezdett hivatottságában, lemondott a további küzdelemről, eltemetkezett hivatalos dolgai közé s a mit még irt — mert az írást nem hagyhatta abba, rákényszerítette lelkének termő ereje — azt halomra rakta asztala fiókjában, mint a fukar kiadásra sohasem szánt kincseit.

Igaz, hogy egyszer még mosolygott feléje a szerenese isten-asszonya. Valamelyik jó barátja rábirta, sőt megsegítette, hogy kiadhassa sikertelenül pályázott munkáját. De ez a mosoly is csak futó köszöntése volt az égi tündérnek, mert a munkából kevés fogyott el s nagyobb része nyakán maradt, mint a szatócsoson egy-egy hordó sós héring vagy valamely be nem ütő ujdonság.

Hiába! Az irodalomban is érvényesül a divat ördöge. Csak a név után indul mindenki. Legyen bár selejtes olykor a munka, sebaj, rajta van a szerző nevének etikettje, a szabadalmi

jegy, hát jónak kell lennie, míg a névtelen ember egy-egy kiváló dolgára senki sem hederit, legfőlebb sikerült kísérlet-számba megy.

Ugy élt azután elfeledetten, magányába temetkezve éveikig.

Egyszer valamelyik rokonától levelet kapott, ki magához hitta falura. Elfogadta a meghívást és utnak eredt. Nem írta meg, hogy mikor jön, a végső vasuti állomásról gyalog akarta megtenni az utat, hogy nyugodtan élvezhesse a természet szépségeit, melyeknek rabja volt.

Egy tölgyerdővel borított hegyháton vezette útja s a táj csodaszépsége fogékony lelkének valóságos gyönyörűséget okozott. A mohos sziklák, az erdő esőndje, a lombokon ülő verőfény neki rég látott, vonzó világ volt, mely álmódzásba ejtette.

Egy helyen, hol kétfelé vált a gyalog-ut, három uri leányt látott ülni a pázsiton. Az alkonyatra hajló nap rózsás fényt vetett rájuk, hogy olybá tünt fel neki a kép, mintha színpadi jelenet tárulna szemei elé, mikor egy-egy leánycapatot rózsás zománcczal lehel be a mesterséges fénysugár.

Takács Gerőt elfogta ez a bűbajos látomány. Megállt és odafigyelt, hallgatott. A három leányka nem vette őt észre és tovább csevegett.

— Mind bohóság az, Lenke — szólt az egyik — te is

csak szivesebben látod a férfin az egyenruhát, mert hát szemrevaló, tetszetős dolog. Hiába minden, a külsőség rabjai vagyunk mindannyian; ugylátszik a természet szava ez s alóla nem menekülhetünk.

— Tévedsz, édesem. Meggyőződésből mondhatom, hogy nekem a kétféle posztó s az aranypaszománt nemcsak közönyös, de sőt már ellenszenves dolog, annyira elbizakodottá teszi azok nagy részét, a kik viselik. Tudom, sok derék ember van a katonák között, hiszen a mi véreink, de mintha a ruhával más légkörbe jutnának, nagy részük azzal teljesen más embert ölt. Megrögződik bennük a tudat, hogy ők mindenütt, a nőkkel szemben is kiváltságokat élveznek; meggyőződésükké válik, hogy ők ellenállhatatlanok s hogy teljesen jogos és főfeladatuk az asszonyhódítás. Én pedig gyűlölöm a férfit, ki oly ostobának hisz, hogy

Ujévi üdvözlét telefonon. (Ehrler M. festménye után.)

elhódításomra elégséges egy csillogó öltözet és kardpengés. Vagy nem bántó, nem megalázó-e ránk nézve, hogy az ilyen kifent, nyalka hadfőnök mosolya, banális csevegése mögött mindig ott rejlik lelke mélyén a meggyőződés, hogy a cifra rongy és a gyíkleső révén biztosan rabjává tesz bennünket? S ha ilyennek tartja a nőt, vajjon hisz-e a női méltóságban, a nő lelkében? Ó én előttem egy férfi becse egészen más! A lelkét keresem. A cifra külső csak üres báboknak imponál; én lelki erőt, tudást, becsületet keresek benne, s ha azt, kit nemesebb természete így kiemel, felém hajítja a hevület, ha mindezen lelki érték meghajol előttem s neki én vagyok a legdrágább, a legédesebb — az ilyennek aztán cserébe tudom adni a lelkemet.

— Bolond vagy Lenke, hát hol van az ilyen ideál? A férfit olyanul kell venni, a milyen; a hősök, a trubadurok rég kihaltak már, manapság kenyer kérdése az egész és fő a fejkötő.

— Megengedem Rózám, hogy így szól az élet prózája, de én még sem adom fel ideálokat. Vagy ilyené leszek vagy senkié. Az ilyenért mindent elhagyok, mindent feláldozok, csak nagyratörő lelke legyen egészen az enyém, de kenyérért nem adom holmi tacsakónak a szívemet. Mondd te Emma, nincsen igazam?

— Mit itt kifejté Róza,
Igaz, de szörnyű próza,
S mit Lenke mond, az ideál,
A mely valót itt nem talál.

Mindazáltal szeretem a poézist és bensőmben Lenkének adok igazat.

— Te bohó poéta — szölt Róza — mit ér a szép álom, ha valóvá nem lehet? Te is két kézzel kapnál bármely poczakos sajtkereskedő után, csak kéro gyanánt állna be hozzátok.

— Meglehet. Számolni kell az étellel, de a tisztecské dolgában Lenkével tartok, futólagos játékszernél nagyobbra tartom magamat.

— Helyes, kis vad poétám — mondta Róza — hiszen nagyjában én is ezt vallom, te mondtad ki az igazat. Lenke idealizmusa szép, de éhen kellene halni a nyomán.

Takács Gerő most idején levőnek látta, hogy kilépjén a lomb mögül. Ugyis kénytelen volt vele, mert a két elágazó ut közül nem ismerte az igazit. A leánykák felé közeledett és megemelte kalapját.

— Bocsánatot kérek, hogy megszólítom, e két ut közül melyik vezet Petőhalomra?

A három leányka összerézcent, de csakhamar előlépett Róza s a jobboldali utra mutatott.

— Tessék csak ezen menni. Mindig föl a hegynek. Ez az ut odatart egyenest. Takács Gerő meghajolt és folytatta útját föl felé. Alig haladt azonban vagy husz lépést, midőn a pajkos Emma halkán szavalni kezdett:

Mindig előre, a magasba fel,
Hol lelked, mint sas, könnyű szárnyra kel
A nap felé, mely fénybe' tündökölvé,
Életre kelti itt lent a rögöt;
Mert csak porod bír itt hazát, e földbe',
A lelkedé ott van, a fény között!

Takács Gerő megütődött fordult vissza. Hiszen ez verses elbeszélésének egyik részlete! Sietve közeledett a leánykákhoz.

— Hát ismernek engem a kisasszonyok?

A dévajkodó Emma gunyolódva szölt:

— Véghetetlenül sajnáljuk, de nincs szerencsénk.

— Bocsánatot kérek, de hiszen az imént elszavalt versszak az én költeményemből való.

A leányok összenéztek.

— Hogyan? Ön Takács Gerő?

— Az vagyok.

E szóra Lenke szemében megvillant a tűz s bár elfogódottan, de a lelkesedés hevével nyújtotta oda Takács Gerőnek kis kezét.

— Üdvözlöm önt, mint a gyönyörű mű szerzőjét, mely nekem annyi élvezetes órát szerzett. Az egészet könyv nélkül tudom s a barátóim is csak úgy tudják, mint magam Ime a bekezdés . . . s csengő hangon szavalt el a bekezdő sorokat.

— Folytasd Emma, hadd lássa a szerző, hogy igazat mondtam.

Emma engedett s végezetül Róza is mondott el néhány versszakot

Takács Gerő meghatottan állt ott s szemében egyszer csak megcsillant a könny, a lélek gyöngye. Érezte, hogy még sohasem volt boldogabb.

— Egy kegyet kérek önöktől. Engedjék meg, hogy sorra megcsókoljam e nekem oly drága kezeket.

A csintalan Emma közbeszólt:

— Lenke rajtad a sor — s mikor Takács Gerő lehajolt, hogy a puha kezeckére nyomja ajkait, jókedvűen folytatta:

— Kollega ur — mert hát én is poéta volnék egy kicsit —

Mindig előre a magasba fel,
A hol a költő édes ajkra lel . . .

Illő, hogy Lenke a szép művet egy igazi csókkal is díjazza.

Takács Gerő egyideig zavarodottan állt; el volt fogódva szerény lelke; az ilyen jutalomról ő csak álmodni mert eddig, de megremegtette a kínálkozó valóság. Végül mégis neki-bátorodott és egy kéro, mentegető pillantást vetve a piruló, gyönyörű leánykára, oda kinálta az ajkait.

Lenke is habozott, de egy pillanatnyi tünődés után ő is előre hajolt és a boldog poéta egy futólagos, de édes csók ura lett.

— De most már ti is, sorra! — szölt az égő arcú leány. Emma az oka, folytassa.

Takács Gerőben pedig most már volt annyi bátorság, hogy ösztökélés nélkül folytassa. A mámorító csók merészszé tette, mint a tigris, a mely vért szagolt. Sorra vette a kaczagó ajkakát.

— Most pedig engedjék kimondanom — szölt a váratlan üdvtől ittasan — hogy ha nekem jutott volna a száz arany pályadíj, a mint-

hogy nem jutott s ha versemet hírneves költők tapsolták volna meg, mindez eltörpült volna e pillanat gyönyöre előtt, mely most átjárja lelkemet. A férfi legszebb ideálja előttem a nő, az ég remeke, a drága, isteni! Tetézzék be boldogságomat azzal, hogy megmondják neveiket, hadd tudom, kik szerezték életem legdrágább perzeit.

— Én egy kisbirtokos leánya vagyok Örkényből. Ide balra esik a kis falu. Róza a jegyző leánya. Emmának atyja pedig a helybeli tanító, s elmondta a neveket.

— Szabad-e remélnem, hogy viszontláthatom önöket?

— Elmondjuk otthon a találkozást, s ha önt felénk veti utja, bizonyos lehet róla, hogy szíves fogadtatásra talál. Édes atyámat is elragadta műve s szerzőjét nagyra becsüli.

Takács Gerő a boldogságtól kábultan vett bucsut és folytatta a gyaloglást. Ime tehát van még poézis az életben; a költő

Mit kapott újévre? (Deflegger festménye után.)

nem ír hiába szívből fakadó dolgokat; akad még, ki megértse s a föld legédesebb üdvével jutalmazza a költő hevületét, a lelki álmokat! Néhány év előtt levelet kaptam tőle. Ezt írta:

„A fekete lovak, mely mint tudod, sikertelenül pályáztak annak idején, most mégis díjat nyert. Egy csodaszép díjat, mely nem áll ugyan csengő aranyból — csak a haja az, no meg a lelke is — de azért nem adom a világ minden kincséért. Lenkének hívják földi nevén, bár bizonyos, hogy szökött angyal az égből s mi volt ottani neve, nem tudom. Ha egyszer időd engedi, jöjj el hozzánk, hadd mutassam meg neked ezt az én boldogságos pályadíjamat.”

KÖZÖS SORS.

— Eredeti székely regény. —

ELSŐ KÖTET.

Írta: **Péterfi Tamás.**

I. FEJEZET.

F E N Y Ő V Á R A.

Az ősi, büszke várnak ma csak romjai viselik a dicső nevet, mert legutolsó örököse: méltóságos fenyővári és székvári Székhy Pál ur lent építetté kastélyát a váralatti völgyben. Ezelőtt hat évvel temették el nejét s ötvenhat éves korában özvegyiségre maradt. A belső gondok akkor két kis lányára szálltak, és azóta ők vezetik karöltve.

Ma fényes ünnepre készülnek. Kora reggel óta érkeznek a kocsik, telve vendégekkel. Pál ur siet eléjük. Ruganyos léptei nem árulnák el éveit számát, hanem őszbe vegyült haja annál inkább jelzi az időt. Mindig mosolygó piros arcát hófehér szakál köríti, lassan mozgó ajkai minden érkezőnek tudnak valami esendes humorral ejtett szót mondani, a melyre aztán annál nagyobb a nevetés, minél lassabban volt kimondva.

A hölgyek általánosan „kedves öregem”-nek hívják Pál urat, s bár folyton kényeztetik, mégsem hiszi el magáról, hogy kedves. Sőt azt mondja, hogyha valóban kedves volnék, akkor eddig régen megkért volna valamelyik gyémántoeskám! Mert minden nő gyémántoeska, csak férfi akadjon, aki kiköszörülje fényesre.

Erre aztán mind nevetnek, mert a „kedves öregem” a kiköszörülést az öltözködésnek és cifrázkodásnak mutogatja kezével esendes szavai alatt.

Mig az öreg ur a vendégek körül forog, a házi kisasszonyokat alig lehet látni ebéd előtt.

Katicza a nagyobb, husz éves karsu alak, gesztenyeszín haját homlokán kétfelé választva hordja, mig hátul összefont tekerésekben lecsüngve tüzi föl fejére. Arca hosszukás, hófehér fogsorai messze tündökölnék, de még ezeknél is távolabb ragyogó két fekete szemével lepi meg a reá nézőt.

Kora reggel óta a konyhán osztogatja parancsait, tüztől-melegtől piros arcán az a két piczi ajak mosolyog a pompásan sikerült sütemények fölívágásakor. Örömmel szalad be hugához az ebédlőbe.

— Nézd Margit kedves! milyen gyönyörűen kisült a te kedvencz tésztád. Nem izleled meg?

— Nem a tészta gyönyörű, hanem te vagy az Katicza! jöjj csak közelébb. Ekkor oda szalad hozzá a tizenhat éves kis pajkos pillangó s a tésztát fogai közé szoritva, két kezével vonja a nagy tükör elé nővérét. Látod milyen szép vagy! Ha most meglátna ő! . . .

— Csitt te esacska eserebogár! — inti Katicza s rózsaszín kezeeskéjét ajkaira téve a fecsegőnek, el akarja hallgattatni, de a csevegő madárka ügyesen siklik ki kezei közül, és csak azért is többet beszél.

Ma este hozza a jeggyűrűdet. Felhuzza reszkető ujjadra, aztán megesókoljátok egymást így ni! — oda szökik a Katicza karjaiba s eper ajkával össze-vissza esókolja. Érzed-e, hogy boldog leszel vele? — Kérdi egyre s karjait nyaka körül fogja a vallatottnak.

— Milyen gyerekes vagy te Margit!

— Mégis nagyon kell, hogy szeresd, hiszen a „Lajos” név mindig remegésbe hoz. No látod! hogy elpirultál, amint a nevet kimondtam. De ne félj, kedvesem! én nem fogom elszerezni tőled, ha olyan félelmes valami az a szerelem! Nem fogok én szeretni egy férfit sem! Legalább nem kell reszketnem.

— Milyen boldog vagy te, Margit! — szólt Katicza szomorúan.

— És te, akinek ma van eljegyzése azzal, akit szeretsz, imádsz? ugye te is boldog vagy? Katicza reá borult huga keblére s csak úgy mondá magát boldognak, ha mindig szeretni fogja, mint jó nővért, aztán sietve távozott, újra a konyhába jött tovább rendezni a háziasszony teendőit.

A pajkos pillangó némán tekintett utána, de csakhamar vigasztalta magát. „Hiszen én szeretem!” — s csengő hangjával elkezdette énekelni az akkori népdalok egyikét:

„Elégett a Csiri-Biri háza,
Benne égett három szép leánya.
Hát a szegény juhász legény?
Fájó szívvél ő is oda égett,
oda égett szegény.”

Nemsokára az ebédlőbe gyűltek össze a vendégek.

A házi kisasszonyok később kerültek elő az öltöző szobájokból, hogy rövid időre találkozzanak minden vendégükkel, mert azután újra hozzá kellett látniok a készülődéshez estére.

*

A szép őszi napot hűvös éj követte. A vendégek stére a nagy ebédlőbe estebédhez ültek s a barátságosan melegített terem zajában hallani lehetett olyan suttogásokat is, hogy: „a vőlegény még nem érkezett meg!”

Katicza fájó mosolylyal sugta nővéreinek, hogy „milyen hosszúak ezek a percek!”

Kenézy Csátár.

A kis pajkos, bár szintén halovány volt, mégis humorosan mondott vissza valami léhaságot, amire aztán mindaketten nevettek.

Fölhozták az első tálat s még mindig nem jött az annyira várt vőlegény. Katicza gondolatokba merülve tekintett szét a vendégek között. Amint körülnéz, egyszerre szemei megállottak egy arczon.

Fiatal volt az ifju, szabályos férfivonásokkal. Egyike amaz arcoknak, melyeket nem tudnak a nők felejteni soha. Minden vonásában égő szenvedély lakik s nagy fekete szemeinek lángolása olyan nagyon illik halovány színéhez, melyekből hő indulatok, nemes tűz, bátorság: a lélek jóságáról beszélnek. Szép fekete haja koszoru alakban köríti homlokát s reá borul a halovány arczra. Miért? . . . hiszen elég sötét árny van azon a homlokon anélkül is.

Amint Margitra pillant, őt szintén ez ifju nézésében találta elmerülve . . .

Egyszerre kocsizörgés hallatszott az udvarról. Katicza szíve hangosabban kezdett dobogni.

Ez ő! . . . sugá hugának, kit még mindig amaz ifju nézése foglalt el, aki vele majdnem átel-lenben ült.

Fölnyilott a szárnyajtó s belépett rajta egy magas száraz férfialak. Büszke járása, ruganyos mozdulatai az első pillanatra elárulják az elegáncziát, a nemest. Évszámait megközelítik a harminczat, csupasz ábrázatán erőre mutatnak a kiálló esontok, néhány szálból álló bajusza egyenesre van pödörve s párhuzamosan halad hosszú vékony ajkaival, hangja dörgő és erős.

Ez a várt alak Széky Lajos, a Katicza jegyese és a Széky-család utolsó fiúarjadéka Székvárról, ki csak félév előtt került haza külföldi utazásából, hol nyolcz évet töltött.

Először a kastély urával szorít kezét, kérve szíves elnézését késedelmeért, mi onnan van, hogy lovai megbokrosodtak és egy kis baleset: a kocsija megrongálódott s az uton kellett megigazíttatnia. Majd a háziur mellől üdvözli a vendégeket s oda siet kezét esókolni gyönyörű mátkájának. Midőn ugyanezt akarja tenni a kis pajkos Margitnak, ő visszarántja piczi kezeeskéjét: „Én még csak ma leszek nagy leány!”

— Én azt hívém, hogy már kikiáltották, míg oda késtem, — válaszolt Lajos ur egy mosoly kíséretében. Aztán helyet foglalt mátkájával szemben, a mellett az elébb leirt ifju mellett, kivel először barátságosan szorított kezét.

Vigan folyt le az estebéd. Utána az eljegyzés következett.

Margit még úgy szeretett volna valamit kérdezni Katiczától titokban, de úgy, hogy ne hallja, ne figyeljen oda senki, még az a nagy fekete szemű ifju sem ott vele szemben . . .

(Folytatása következik.)

HUMOR.

Jó gazdaasszony.

Fiatl ur. Blanka nagysám, én kegyedet már régóta imádom!

Kisasszony. Oh, Sántha ur, higgye el, hogy már én is sokszor elsóztam önért a levest.

*

Alapos aggodalom.

Giza. A papa megint nagyon haragosan jött haza.

Mama. Istenem, csak nem találkozott megint a szabónőnkkel?

*

Kettő közül a harmadik.

Ifju. Aranka nagysám, nem tennénk egy kis sétát? . . . Avagy inkább ülve marad?

Aranka. Nem a — Isten ments! Legszívesebben férjhez mennék.

*

Az adós büszkesége.

Szabó. Mikor számíthatok rá, hogy végre valahára kiegyenliti számláját?

Jogász. Mit tudom én? Azt hiszi talán, hogy egyedül csak magának tartozom?

*

Találkozás.

Egy ur (bálban). Ugyan hol volt már szerencsém?

Másik ur. Sokszor borotváltam uraságodat.

Itt az ujév!

— Csevegés. —

A halotról vagy jót mondjunk, vagy semmit. Minthogy azonban én az ó-évet el akarom bucsuztatni, csak azokat a tulajdonságait említem fel, amik miatt fáj megválnunk tőle.

Mennyi sok-sok szépet teremtettünk — és romboltunk le ebben az évben.

Beléptünk hát a második évezredbe s eleink példájára ittunk nagy áldomást! Nem hiában vártam én ettől az évtől valami különösen nagyszerűt — azt hittem, legalább is mennydörgéssel fog beköszönteni — a mennydörgés ugyan elmaradt, de volt helyette számtalan más dolog, ami emlékeztetéssé teszi. Mindenekelőtt a leggyönyörűbb alkotást, a kiállítást említem fel.

Rövid volt az élete, mint a tiszavirágé — rövid hat hónap alatt kiszenvedett. Nyugodjék békében! Áldás lebegjen emlékére, mert híven teljesítette kötelességét; közel három millió embernek mutatta meg, hogy mi kik vagyunk!

Hát a június 8-iki diszmenet, amikor az egész nemzet kifejezte hódolatát a magyar szent korona előtt, nem marad feledhetetlen látvány minden magyar előtt, aki látta? — Mit szóljunk az ezredév egyéb alkotásaihoz? Az új országház az egész világon ritkítja párját; a Mátyás-templom merészen égnek emelkedő esucsíves tornyával az építészet egyik legnagyobb remeke; az új igazságügyi palota méltán képviseli az élet és halál fölött döntő hatalmat nyugodt, méltóságos stíljével; az új monumentális híd ismét gyarapította egy új kapocsal azt a láncszemet, mely a Duna által két részre osztott hazánkat összeköti.

De nem csak a főváros, a vidék is részt kért az ezredéves ünnepélyekből: a hét ezredéves emlék felállításával. A Vaskapunak még Széchenyi által tervezett megnyitása kereskedelmünknek nyitott tárt kaput keleten, míg iparunk fejlődését az ujonnan magyar stíjben épített iparművészeti muzeum van hivatva fejleszteni, a művészetnek az új képzőművészeti csarnokban emeltek új oltárt.

Közlekedésügyünket a világ bámulja, mert földalatti villamos vasutunk páratlanul áll az egész földön.

Igazán méltó módon léptünk az új ezredévbe s megérdemli ez év, hogy emlékét megőrizzük

Poharat hát a kézbe, tekintsünk uj bizalommal a jövőbe, ha a mult talaja ily termékeny, a jövő sem lehet kevésbé áldásos! Kocczintsunk!

Éljen a mult emléke, éljen a jövő reménye!

Hisz ki tudja, hogy a bölcsőben rivó gyermek, ha felnő, mivé fejlődik? Madáchcsal tartok:

... Próféta minden ujszülött
S csak később válik megszokott pimaszá!

Reméljük mi is a legjobbat. Hisz olyan édes remélni — reméljük, hogy mindenki megtalálja azt, akit és amit a szivelelke óhajt.

Találja fel kiki párját, akinek nincs; boldogságát, kinek ez hiányzik, szóval

„Adjon Isten, ami nincs,
Ez uj esztendőben!”

Akit a multban bánat ért, ne gondoljon rája, a jövő még minden bajt jóvá tehet és jóvá is fog tenni, csak ne csüggedjünk!

Remélj ember még akkor is, ha a reménység horgonya eltörik. Hisz ez az az egy hű barátunk, a remény, aki még a sirnál sem hagy el bennünket, ott is még reméljük a jövő boldogságot.

Hát miért csüggednénk ép ma! Fájdalom ért? — ne gyötörd magad, vigasztalódjál, látod a mult már mult s a jövő nézd mily rózsás színben integet.

Vagy csak napsugár az, mely ablakod jégvirágain szivárványnyá lesz? Lásd a halál, a pusztulás e virágain is szivárványszint játszik a napsugár.

Küzdj és remélj!

Minden egyes kedves olvasómnak szívből kívánom, hogy az, amit legjobban óhajt, az teljesedjék; igaz, hogy ezt a hosszú lére eresztett dolgot négy betűvel is kiirhattam volna, ha azt írom, hogy mindenkinek

b. u. é. k.

Mecsek.

KÉPEINKHEZ.

Boldog újévet! Apró gyermekek örömmel kapnak minden alkalmon, ha a kedves szülőket üdvözölhetik. Ott a déli vidéken, ahol örökös tavasz van, virágokat fonnak a gyermekek koszoruba, ezzel ékesítve, kívánnak szüleiknek minden jót s boldog újévet!

Az újév reggelén. Elmult hála Istennek az ó-év, mely anyai bűt és bánatot okozott. A sokat szenvedett anya bizalommal szoritja szívéhez gyermekét az újév reggelén, minden jobban lesz ebben az évben. Ezt a pillanatot örökíti meg képünk is, hol a jövőbe vetett bizalom anya és gyermek arczáról egyaránt sugárzik.

Ujév a mezőn. Bizony, bizony szomorú újévkor a mező képe, sehol egy zöld fűszál, mindent hó borít, ahová csak a szem tekint; a madarak is fáznak és bizony megesik, hogy a varju elfoglalja a kis éneklőnek szánt menedéket s miként képünkön is látható, onnan hangoztatja: kár, kár, hogy elmult a nyár!

A szép modell. A festők, ha női alakra van szükség, a legszebb természetű nőket keresik modelleknek és ezeknek vonásait vizik a vászonra. Hányszor, de hányszor megesett már, hogy egy-egy szép modell elcsavarja a festő fejét. Képünkön is egy ily kedves modellt mutatunk be olvasóinknak.

Rablott csók. Pajkos nép az a katona, hol szerit ejtheti bizony lopkod, ha más nincs, hát csókot. Aztán a fehér népnek sincs éppen kedve ellenére, ha az a fényes csákós, csinos egyenruhába bujtatott takaros legény átkarolja. Különösen így téli időben — a téli gyakorlatok idején — mikor a szegény katonát majd megveszi az Isten hidege, nem csoda, ha egy kis sziverősítőre, melegítőre vágy — és hol talál edesebbet és forróbbat, mint a takaros leány eperajkát — hej, jobban tüzel ez, mint száz kályha melege. És ha ez nem melegíti fel kellőleg, ott jön már a lépcsőn az anya, zsémbesen, mérgelődve; attól lesz ám még csak melege a szemrevaló vitéznek, a mit ez zudít rá. Hanem azért sebaj, ha másutt van

rá alkalma, csak megteszi újra, mert hej: „a virágnak megtiltani nem lehet”, ha mindjárt ez a virág — egyenruhába van is bujtatva.

Ujévi üdvözlés telefonon. Ezer és egy dolga van minden reggel a ház fiatal asszonyának, hát még újév reggelén, sietni kell, hátha látogató jön! De azért nem szabad elfeledkeznie a legjobb barátjáról sem; sebtiben odamegy porolásközben a telefonhoz: Halló! Halló! Te vagy az Biri? — Boldog újévet!

Mit kapott újévre? Az újévi ajándékoknak a kis gyermekek örülnek legjobban; aki kardot kap, az aztán menten generálisnak képzelet magát s az a kis fiu, kit mi képünkön bemutatunk, büszkén dülleszt ki a mellét, hogy már most neki kocsija, lova van, de még ostora is!

SAKK-TALÁNY.

Zathureczky Bélától.

Megfejtendő lóugrás szerint.

sa	véd-					zánk-	te
véd	re	gá-	Mint	ha-	ten!	re,	vi-
ted	tart.	dig.	vő-	Mig	lág	légy	nak
	jö-	E-	for-	Is-*	ő-	a	
	ed-	légy,	tá-	rős	ke	száll.	
	ban,	18	bé-	ja	96.	ka-	
	ha	esa-	Te	rod-	mint	nap-	
	ha	lál;	haj-	a	ná-	dal	
va-	tyá-	dünk	légy,	Di-	ma-	lünk	Te
küz-	Te	eső	ink-	da-	légy	ban	a
a-	kal					gyart;	ve-

A kezdet csillaggal van jelölve.

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

R. V. urnak. A Heine-fordításnak sorát ejtjük, a többi még nem elég érett; talán a legközelebbi küldemény jobb lesz. — **D. Sándor** urnak. Czikkét a beérkezett nagy anyagalmaz miatt nem olvashattuk s így érdemleges ítéletet sem mondhatunk. — **Szabó Lajos** urnak. Szívesen látjuk máskor is, de dolgozatát majd csak akkor közölhetjük, ha a sor rákerül; addig is türelmet kérünk. — **V. Árpád** urnak. Igazán nagyon megrendített tehetséges barátjának a sorsa, ki a Duna hullámaiban lelte halálát, de ép ebből látszik, mily felelőség terhel bennünket; magától érthető tehát, hogy előbb tanulmányozni akarjuk dolgozatát, mielőtt érdemleges bírálatot mondanánk. Addig is kérünk kis türelmet. — **Frimmel Jakabné** urhölgynek. Ha sorát ejthetjük, szívesen közöljük. Addig is türelmet kérünk. — **Ifj. Dereano István** urnak. Alkalmadtán közölni fogjuk. — **Bartha Iván** Ha eddig nem izentünk Önnek, abból azt hittük megértette, hogy nem reflektálunk munkásságára, hisz csak a papirkosárt hizlalhatnók vele. — **A. Jolán** urhölgynek. Ön igen kedves, igen szép hölgy lehet, de sajnos, dolgozatát nem használhatjuk; nem minden szép hölgy tud szépen írni. — **Ilka.** Az nem lovas eljárás, hogy Ön férfi létére női jelige alatt akar feleletet, ha az elutasító; elárultuk ugy-e, hogy ki rejlik e szép név alatt?

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: FARAGÓ SIMON.

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. szám.